

КЕНГЕШ

Казбек Коков РФ-ни Къырал Советини комиссиясыны жыйылыуна къатышханды

КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков РФ-ни Къырал Советини къурулуш эмда ЖКХ жаны бла комиссиясыны жыйылыуна къатышханды. Кенгешни комиссияны башчысы, Татарстанны Президентини Рустам Минниханов бардырганды. Анда жашау журтла-коммунал мюлк бөлүмге оңуо этюно иглендириуну амаллары сюзюлгенди.

Амалланы жыйыу къыстау барганын билдиргенди. Аланы араларында кеп фатарлы юйлеге тынгылы ремонт этюно программасы бютон хайырлыгъа саналады. Этилген жумушла ючюн хакъны тохташдыруну норматив базасын тап халгъа келтирирге кереклисини юсюнден да айтылганды. Россейни Президентини Владимир Путинни буйрукларына кере, инфраструктура анытыуу инвентаризация салынчыра этю - ЖКХ-ны сферасында баш борчладан бириди. Россейни вице-премьерини Марат Хуснуллин а ЖКХ-ны ишин жангъа къурауну амаллары бла шагъырей этгенди. Аладан бирлери - инфраструктура кредитледиле, Миллет ырахатлыкъны фондуну ахчасын ЖКХ-ны фондуну бериди. Хуснуллин ЖКХ-ны энергия къоранчаларына эс бурганды, аланы эмда башха къоранчаланы азайтуу жаны бла мадарланы «жол картасы» жарашдырылганын билдиргенди.

АЙНЫТУУ

Сегиз тау-лыжа трассаны къурауну проектлери дурус кёрюлгенди

Россейни Главгосэкспертизасы жылны къайсы кезинде да ишлеп тургъан «Эльбрус» турист-рекреация комплексини тийресинде сегиз тау-лыжа трассаны къурулушлары бардырыуну дурус кёргенди, - деп айтылады РФ-ни Къырал экспертизасыны баш управленисынын сайтында басмаланган билдириде. Бюгонюкде «Эльбрус» битеусезонлу турист-рекреация комплекс тау лыжылада учанлагъа 15,4 километр тау-лыжа трассаны эм 7 подъёмникни хайырлануууа бералады. Россейни Главгосэкспертизасы, эки пассажир канат жолну къурулушларыны проектлери кырап, ыразылыгъын бергенди. «Бу жол тинтиучюле сегиз жангы тау-лыжа трассаны къурулушларыны проектлери кырапкъыдыла. Биринчисинде эки «къызыл» трасса EP5 эм EP14, эмда узунлугу 1,5 километрден артыкъ болгъан эм узун - «кёк» - трасса

EP4 ишениридикле. Экинчи урумда дагыда беш тау-лыжа трассаны ызула планга салынды. Узунлугу 1,3 болгъан трасса EP12 «кырады» - эм къыйын даражалы. Трасса EP11 эм EP11.2 - узунлуклары 347 метр эм 1,1 километр - «къызыл» боллукъдыла. Женгил «кёк» трасса EP8 452 метр боллукъду, эмда узунлугу 1,3 боллукъду, - деп айтылады билдириде. Къар юзюлюрге къоркыу болган жерде трассаланы ишлеген заманда кърны тыйган чеклеуле тохташдырыкъдыла. Проектни ишлери «Шимал Кавказны курортлары» АО-ну ырысына жалчытыр муратыдыла. КЪМР-ни Башчысыны Правительствоосуну пресс-службасы.

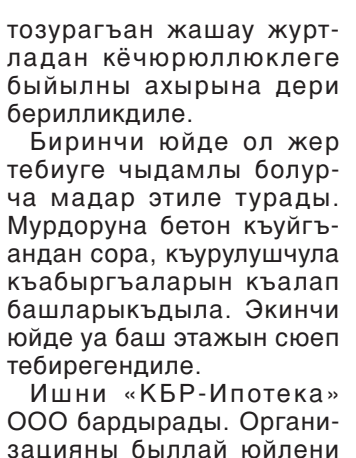
КЪУРУЛУШ

Эски юйледен - тынгылы фатарлагъа

Май районда юч къатлы кеп фатарлы юйлени къурулушлары барады. Муниципалитетни администрациясындан билдиргенлерине кере, ала суюе жаны бла сынамы барды. Былтыр ол ишлеген эки къатлы юйге сегиз юйор кечгенди. Бусагъатда объектеде уа къадалып эки бригада урунады.

Администрацияда айтханларыча, бу юйлени къурулушу «Жашау этерге жарамагъан фондну азайтуу» деген федерал проект хайырындан барады. Анга республиканы Къурулуш эмда жашау журт-коммунал мюлк министерствосу да этеди себеплик. Саулай айтханда уа, быйыл Майский шахарда эски юйледен жангыларына 88 юйор кечерилди. ОМАРЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

тозурагъан жашау журтладан кечюрюллюкге быйылны ахырына дери берилдикле. Биринчи юйде ол жертебиуге чыдамлы болурча мадар этиле турады. Мурдоруна бетон къуйгъандан сора, къурулушчула къабыргъаларын къалап башларыкъдыла. Экинчи юйде уа баш этажын суюе тебирегенди. Ишни «КБР-Ипотека» ООО бардырады. Организацияны быллай юйлени

МИТИНГ

Жигитлеге - баш уруу, жууукъларына - жапсаруу сёзле

Тюнене Къабарты-Малкъарда 2005 жылда 13 октябрьде Нальчикге террорчулукъ чабыуулукъ этилгенде ёлген полициячылары эсгергенди. Ол ишлеге КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков да къатышханды, ол къуллукъ борчларын толтура жоюлгъанлары эсгермелерине голле салганды.

Право нызамны сакълаучу органлада къуллукъ эте тургъанлай, террористлеге къажу юрешде жан бергенлени эсгерирге дагыда КЪМР-ни Парламентини Председатели Татьяна Егорова, РФ-ни Президентини СКФО-да толун эркинлик келечисини аппаратлары баш федерал инспектору Тимур Макоев, КЪМР-ни Парламентини баш уруу, жууукъларына жамауат да келгенди. Митингге къатышхана ёлгенлени хурметлерине бир минутну шох суюелгенди, эсгертеме голле салгандыла. - Ол кюйсюз ишледен бери 16 жыл озгъанды, алай ол хар бирибизни да ю-

регибизде ачылуу жара болуп турадыла. Ол огурусулукъну этгенлени чечер амал жокъду. Террористлер болмай жоюлгъанла бизни эсибизден кетмейдиле, керек да тойолди. Биз террористлени къолларындан жоюлгъанлары жууукълары эм ахулары бла бирге ачуу этгенлай турабыз. Право нызамны сакълаучу органлада къуллукъ этгенле ол заманда алай жигитлик,

кишилик да эди, ёлгенден андан кеп боллукъларын ангыларгъа керекди. Аны себепли бизни борчубуз - аланы къыйыларын унутмау бла бирге, аллай кюйсюзлюк энди бир заманда да этилме ючюн къолубудан келгенни аймазгъады. Аны ючюн а биз терроризмге бла экстремизмге къажу бирча суюелрге керекбиз. Бирге болсакъ, бириксек, Къабарты-Малкъарны халкъларыны заман бла сыналгъан адет-төрелерин, адеп-къылыкъ хазналарын сакълаалыгъыбызгъа, туугъан республикабызны мамырлыкъда айны баруун жалчыталыгъыбызгъа ишексизме, - дегенди КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков, республиканы жамауатына чакъыруу сёзюнде. Эсигизге салайыкъ, Нальчикге чабыуулукъ 2005 жылда 13 октябрьде эрттенкиде-эртте башлангъан эди. Бандитле бек алгъа милицияны бөлүмлерин, УФСБ-ны, ОМОН-ну, УФСИН-ни, военкоматны мекамларын къолгъа этерге юрешгенди. Алагъа къажу юрешде право нызамны сакълаучулардан 35-си, мамыр адамладан а 14-сү ёлтюрюлгенди. Чабыуулукъ этгенден да 95-си жокъ этилгенди. Жюзден артыкъ адам а тюрлю-тюрлю окъ жарала алгъан эдиле.

КЪЫРАЛ ЖУМУШЛА

Ал жанында - террорчулукъдан сакълануу эмда анга къажу юрешни кючлендириу

КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков бла РФ-ни ФСБ-сыны КЪМР-де Управлениясыны начальниги Сергей Воронин Терроризмге къажу миллет комитетини видеоконференция халда бардырылгъан жыйылыуна къатышхандыла. Ол Москвада Россейни ФСБ-сыны директору Александр Бортниковну башчылыгында ётгенди. Анда Шимал Кавказда террорчулукъ къоркыудан сакълануу эмда регионда терроризмге къажу юрешни кючлендириуну амаллары сюзюлгенди. - Халкъла аралы террорчулукъ организацияла регионда халны бу-

зар умутларыны къоймагъандыла, Интернетни кеслерини ниетлерин жайында, тизинлерине жангы адамланы къошууда эмда амаллыкъ ишлеге ача себеплик этюде аймай хайырланадыла, - деп къошханды Александр Бортников. Ол быллай шартла да келтиргенди: арт юч жылда Шимал Кавказда 29 терактны жолу кесилгенди, башха террорчулукъ амаллыкъладан да 30-дан артыгъы болдурумлагъанды, 84 бандит жокъ этилгенди, террористлеге жакъ басханладан 379-су туулганды. Андан сора да, жашырын ишлеген

эмда адама кеп жыйылгъан жерледе чачдырыла къурагъа хазырлангъан 59 ячейка ачыкъланганды. Терроризмге къажу миллет комиссияны андан ары ишинде муниципалитетледе профилактика ишни кючлендириуге бютон уллу эс бурулукъду. Бу иште власть эмда жер-жерли-самоуправление органланы бирге къаты байламлыкъда ишлеулерини магъанасы бек уллу болгъаны чертилгенди. КЪМР-ни Башчысыны баш уруу, жууукъларына жамауат да келгенди.

СЮЗЮУ

Тирлик жыйыу барады

Мирзеуден быйыл тирлик бай болгъаны себепли бизни къырал кесин толусунлай жалчытып, аны экспортха да саталыкъды. Аны юсюнден РФ-ни эл мюлк министри Дмитрий Патрушев агропрмышленность сферда эмда аш-азыкъ рынокда болумну тинтиуу жаны бла оператив штабны кенгешинде айтханды. Видеоконференция халда бардырылгъан жыйылыуна къыралны субъектлерини АПК органларыны башчылары къатышхандыла. Ол санда КЪМР-ни эл мюлк министри Хасан Сижажев да бар эди, деп билдиргенди министриводан. Дмитрий Патрушев билдиргенге кере, бу кюнлеге нартюхден 111 мингден артыкъ тонна жыйылгъан

барды. Аны энтта да беш миллион гектардан орургъа керекди. «Кюнню хали бек уллу чырмау салады. Алай дагыда биз тергегенге кере, быйылгъы тирлик толусунлай жыйыллыкъды. Аны бла тийишли къырал программа толтурулукъду, ич рынок жалчытылынырыкъды, тышына да сатыу этерге боллукъду», - деп чертгенди министр. Андан сора да, бу кюнлеге 21 миллион тонна бал чюгюндюр жыйылганды. Ол озгъан жылдан эсе аспамды. Жыйылыуда жаулу эм башха эл мюлк битимлени тирликлиги къошулгъанларын да белгилегенди. Кюн тохташаны бла бизни республикада да тирлик жыйыу иш жангыдан

башланганды. Районладан билдиргенлерича, мирзеулюк эмда къудору маталлы битимледен 575 минг тонна жарашдырылганды. Ол санда 240 минг тоннасы нартюхю. Аны оруу энди кюч алып башлагъанды. Аграрийле ишни 37 минг гектарда тамамлагандыла, ол нартюх ёсген сабанланы жалаанда ючден бири болады. Картофну эмда тахта кегетлени жыйыу да къыстау барады. Биринчисинден 95 минг тонна, кегетледен а 230 минг тонна жыйылганды. Сабанлада кюзюлкени себуу да аз-аздан башланганды. Быйыл ала 61 минг гектарда ёсдюрюллюкюле. Шендюе урукъ беш минг гектаргъа себилгенди. УЛБАШЛАНЫ Мурат.

БУШУУЛУ ДАТА

2005 жылны 13 октябри Къабарты-Малкъарны, артыкъда аны ара шахарыны жамауатыны эсинде бушуулу кюнча къалганды. Право нызамны сакълаучу органланы энчи составлары терк окъуна сагъайгъандыла, сауулангъан къауумлагъа къажу таукел суюелгенди. Аланы атлары бир заманда да унутулукъ тойолди. Аланы кишиликлери, антха кертгичиликлери юлгю болгъанлай къаллыкъды

2 бет

ЭСДЕ ТУУ

Саусузла аны къолунда багъылыргъа излегенди

3 бет

ДЪУДО

Италиядан - «кюмюш» бла

Италияда бардырылгъан турнирде Гайыяны Омар 90 килограммга дери ауурулукъ категорияда финалгъа дери жетип, экинчи жерни алганды.

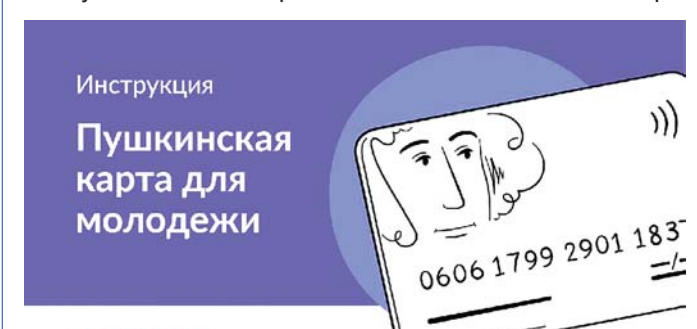
4 бет

Жангычылыкъ

«Пушкинская карта» бла - маданият хазналагъа

Къабарты-Малкъарда тогуз мингден артыкъ жаш адам «пушкинская карталаны» иелери болгъандыла эм энди ала маданият жыйылыулагъа бла тюбешиулеге хакъсыз къошулалыкъдыла. «Пушкинская карта» программа РФ-ни Президентини Владимир Путинни башламчылыгы бла 1 сентябрьден ишлеп башлагъанды, аны борчу жаш тёлуюно арасында Россейни тёрели маданият къыйматларыны юсюнден билимини ёсдюрююду. «Пушкинская карта»

Малкъардан сора да, къыралда жоюучулукъда болгъанда да хайырлангъа жарарыкъды. 14-22 жыл сандагы жаш адамла «Пушкинская карта» программагъа къошулгъан къайсы маданият махкемеде да бардырылгъан жыйылыуула билетле сатып алалыкъдыла. «Пушкинская карта» - «МИР» тёлёе системада энчи картады, анга къыралдан ача ётдюрюледди. Аны быйылгъы ёлчми 3 000 сомду, 2022 жылда ол 5 000 дери

ГОСУСЛУГУ

программагъа Къабарты-Малкъарны 11 маданият учреждениасы къошулады: Къырал музыка театр, Къабарты къырал драма театр, Малкъар къырал драма театр, Республикалы гинжи театр, Горький атлы къырал драма театр, А.Л. Ткаченко атлы суратлу искусстволану музейи, Б.Х. Темиранов атлы къырал филармония, «Кабардинка», «Балкария», «Терк къазакъла» ансамблбле. «Пушкинская карта» битеу Россейде 2021 жылны декабрини ахырына дери чеклениулери болмагъанлай ишлейди, алай бла картаны Къабарты-

кётюрюллюкю, карта виртуал, пластик халлы да болургъа боллукъду. Картагъа ётдюрюлген ахчаны жалаанда маданият махкемеледе маданият жыйылыулагъа къоратыргъа жарарыкъды: спектакльде, кёрмюкде, концертлеге, фестивалгъа. Ахчаны барын да жылны ахырына дери къоратыргъа тийишлиди, алай болмаса ол «кюерикди». «Пушкинская карта» мобил приложенианы телефонга тохташдырып, заявленианы толтуруу, «Госуслуги» порталны хыйырлануу жарашдырыргъа тийишлиди.

Жазылыу - 2022

«ЗАМАН» - хар юйюрге огурлу къонакъ болуп келсин

«Заман» газетге 2022 жылны биринчи жарымына жазылуу кампания башланганды. Миллет тилде чыкъган жангыз газетибиз сизни керти хапарчыгыз, огурлу сёз негеригиз болгъанлай къалырына ышанабыз. Изданианы бетлеринде сиз, хар замандача, халкъыбызны къууанчаларыны, жарсыуларыны, аны озгъан жылда эм бюгонню жашаууну юсюнден материалла табаллыкъсыз. Ёсип келген тёлуюно миллет жорукълада юретюде ол ахшы болушлукъчугъуз боллугу да ишексизди. Сиз ёз халкъгызыны адамы болгъаныгызыны сезгенлей турурга излей эсегиз, малкъарлыяны тарыхларын, маданиятларын, адет-төрелерин, саулайда жашауларын билдире итине эсегиз, «ЗАМАН» ГАЗЕТЕ ЖАЗЫЛЫГЪЫЗ. Жазылуу багъасы алты айгъа - 724 сом 80 капекди. СУРАТДА: Усубкланы Асият, Жангы Малкъар элли школу директору.

«Заман» газетге 2022 жылны биринчи жарымына жазылуу кампания башланганды. Миллет тилде чыкъган жангыз газетибиз сизни керти хапарчыгыз, огурлу сёз негеригиз болгъанлай къалырына ышанабыз. Изданианы бетлеринде сиз, хар замандача, халкъыбызны къууанчаларыны, жарсыуларыны, аны озгъан жылда эм бюгонню жашаууну юсюнден материалла табаллыкъсыз. Ёсип келген тёлуюно миллет жорукълада юретюде ол ахшы болушлукъчугъуз боллугу да ишексизди. Сиз ёз халкъгызыны адамы болгъаныгызыны сезгенлей турурга излей эсегиз, малкъарлыяны тарыхларын, маданиятларын, адет-төрелерин, саулайда жашауларын билдире итине эсегиз, «ЗАМАН» ГАЗЕТЕ ЖАЗЫЛЫГЪЫЗ. Жазылуу багъасы алты айгъа - 724 сом 80 капекди. СУРАТДА: Усубкланы Асият, Жангы Малкъар элли школу директору.

БУШУУЛУ ДАТА

Аланы кишиликлери, антха кертчиликлери юлгю болганлай кьаллыкьды

Нальчикге чабуулдук этген бандитлеге кьажу кьазауатда кюч структуралада кьулукь этгенден 35-си жоюлганды, мамыр адам-ладан да 14-сю елторюлгенди, 130-дан аслам полициячы бла аскерчи жаралы болгандыла. Ала бизни мамыр жашауубуз ючюн кьанларын-жанларын аймай кьазауат этгенди, жигитликери бир заманда да унутулукь тойюлду. Бюгюн биз мамырлыкьны, тюзлюкню кьоруулай, жанларын бергенлени бир кьауумун эсгеремиз.

РФ-ни Наркоконтролюну Федерал службасыны КьМР-де Управлениасыны оперуполномоченныйи тамата лейтенант Негерланы Магометни жашы Рашит боевиклеге

кьажу батыр сюелгенди, мамыр адамлары кьутхарыр ючюн кесин аймай кюрешгенди. Нальчикге чабуулукь этилген кюн Рашит ишинде эди. Управленианы таматасы энчи составха рация бла хапар берип, мекямдан тышына чыкьмазгьа, аны ичине тыш адам кийирмезге буйрукь бергенди. Алай коллективни хар адамыны ююнде сабийни, ахлусу кьалып, ала тынгьсыз эдиле. Буйрукьну бузаргьа уа базьнимагьандыла.

Рашит, кьалай эсе да, тышына кьутулуп, 5-чи номерли орта школну кьатында баргьан кьазауатха кирип кьалгьанды. Алайда усталаны, школчуланы да кьоркьуусуз жерге элтирге болушанды, кесини гитче кьарындашы Руслан бла бирге болгьанды. Жуукь адамларына телефон бла селешип, сау болгьанларын билип, антха, иши таба тебирегенди. Бара тургьанлай, са-

2005 жылны 13 октябри Кьабарты-Малкьарны, артыкь-да аны ара шахарыны жаматуыны эсинде бушуулу кюнча кьалгьанды. Аны мамырлыкьга батылып жашагьан адамлары ол кюн эрттенликде эленип уянгьандыла. Тегерек окь-топ тауушдан толуп, шахар уруш майданга айланган эди. Право низамны сакьлау органы энци составлары терк окуьна сакьгайгьандыла, сауутланган кьауумлагьа кьажу таукел сюелгенди.

ууланган боевик мамыр адамны ырбынга тыйып тургьанын керюп, анга жанында керюхдан атдырып башлагьанды. Окьлары таууулуп, керюхун жангьан жерлейме деген кезиуде автоматдан атып, аны жашауун юзгенди.

Туугьан шахарына кьыйынлыкь тошген кюн эр жюрекли 25-жыллыкь жаш елеме деп кьоркьмагьанды. Адамлыкь борчуму толтуруйым дегенди. Аны жигитлиги унутулукь тойюлду. Анга Нальчикни 14-чю номерли гимназиясында эсгеру кьанга салыныпды. РФ-ни Президентини Указы бла Негерланы Рашит Кишиликни ордени бла саугьалангьанды.

Милицияны тамата лейтенанты **Дышеков Тимур Исуфович** да ол

бушуулу кюн кьулугьун бардыра тура эди. Боевикле чапканлай, ол патруль-пост полкуну административ мекямыны тийресин кьоруулауун кьолгьа алгьанды, кьалуурда болгьанлагьа башчылыкь этгенди, боевиклеге кьажу арсарсыз сюелгенди.

Боевикле муратларына жеталмагьанларын кергенде, алайдан башын алып кьачхандыла. Тимур а кесини тукьум кьарындашы та-

мата лейтенант Дышеков Замир бла бирге аланы ызларындан кьу-гьанды. Аманлыкьчыла «Газель» автомашинагьа мине тургьанлай, Тимур алагьа от ачханды. Алай бандитледен бирлери пулеметну аны юсюне буруп, жигит жашы жашауун юзгенди. Батыр жаш боевиклеге кьажу кюрешде этген жигитлиги ючюн Россей Федерацианы Президентини Указы бла Кишиликни ордени бла саугьалангьанды (елгенден сора).

Милицияны тамата сержанты **Сергей Москаленкогьа** уа бан-

дитле бла андан алгьаракьлада окуьна тюбеширге тошгенди. 2005 жылда 23 апрельде ол патруль-пост службаны инспекторларыны кьауумунда Калужный орамда «Мотор» гараж-кьоруулуш кооперативни тийресинде болгьанды. Негерлери бла бирге водителледен бирини документлерине кьарай тургьанлай, гаражладан биринден, сунмай тургьанлай, бир белгисиз адам алагьа от ачханды. Сергей, ауур жаралы болуп, алайда окуьна елгенди.

Анга жалаанда 25 жыл толгьан

эди. Ол Нарткьалада асыралгьанды. Кишиликни ордени анга елгенден сора берилгенди. Аны хурметине шахарда 2-чи номерли школда эсгертме орнатылгьанды. Милицияны тамата лейтенанты **Шомахов Тимур Каралбиевич**

да Кишиликни орденине тийишли болгьанды (елгенден сора). 2005 жылны 13 октябринде ол кесини автомашинасы бла Нальчикден чыгып, Чегем шахаргьа атланган эди. Боевикле, жолну аллын тыйып, жолочуланы армаугьа кьуюп тургьанларын кергенде, тамата лейтенант, машинасындан чыгып, низам тохташдырып кьайгыгьа киргенди.

Милиция кийимли адамны кергеней, бандитле аны юсюне окь жауун жаудургьандыла. Тимур Шомахов адамлары елюмден кьутхарыр ючюн кьазауатха кирип, тюзлюк ючюн жан бергенди.

2005 жылда 13-чю октябрде, андан сора жыллада да право низамны сакьлауучу органларында кьулукь эте тургьанлай, республикада мамырлыкьны бла ыра-хатлыкьны кьоруулай кепле жан бергенди. Бир статьяда аланы барысын да сагыныр онг жокьду. Аланы атлары бир заманда да унутулукь тойюлду. Жигитликлери уа ёсюп келген телюлеге кишиликни, батырлыкьны, чынгьыулыкьну, антларына, Ата журтларына да кертчиликни юлгюсю болгьанлай турлукьду.

ТЕКУЛАНЫ Хауа хазырлагьанды.

ЭЛБРУС РАЙОНДАН

Ток бла тийишлисича жалчытырыкьдыла

Элбрус района кюз-кьыш кезиуге хазырланууну чегинде быйыл хайырлануучулары ток бла тийишлисича жалчытыр ючюн кеп зат этилгенди. Алып айтханда, «Кенделен» подстанцияны распределитель устройстволарында жау выключательле вакуумулаулагьа алышындырылгьандыла, эскирген электромеханика кьоруулау а – микропроцессор элементлеге.

Район электросетьлеге ток жиберген беш баш магьаналы объектеде оборудованины ремонту этилгенди: «Нейтриода», «ЦРУ»-да, «РМЗ»-да, «Адыл-сууда» эм «Героев Эльбрусада». Онеки отделительлеге эм разьединительлеге, он же выключательлеге, онбеш ток трансформаторгьа эм эки кюч трансформаторгьа ремонт этилгенди. Ток баргьан ызлары тазалау ишле да тындырылгьандыла.

«Каббалкэнерго» Шимал-Кавказ Россетини бёлюмюно тамамлагьан ишлери курорт районну – Элбрус тийрени – суукьлада эм электрооборудованиягьа уулу ауурлукь жетген заманда электрокюч бла жалчытырыкьны ышангылы болурча этгенди.

Кергенлерин жаратхандыла

Россей Федерацияны жарыкьландыруу министри орунбасары, «Билим беруи» миллет проектни администратору Татьяна Васильева, КьМР-ни жарыкьландыруу, илму эм жаш телюню ишлери жаны бла министри Анзор Езаов эм Элбрус районну администрациясыны таматасы Сотталаны Кьурман Огьары Бахсан элде сабий садны кьоруулушуну бардырылууну кьарагьандыла. Ол «Демография» феде-

рал проектни чегинде «Билим беруиуну айнытуу» кьырал программагьа кере жашаугьа кийириледи.

Белгиленигенча, сабийлени школгьа дери билим беруи бла жетиштируу уллу борчладан бириди, ол жалаанда объектни ишлеу бла чекленип кьалмагьанлай, аны анда юйренгенлеге тап келиширча этиуге энчи магьана салады. Жангы сабий садда тешиничю жерледен, жукьларгьа, дерслеге бёлюнген отуладан, аш хазырлауу эм ауулануу жерледен, санузелледен сора да, методика, медицина кабинетле, физкультура эм музыка залла боллукьдула.

Огьурлу төрелени керелей

Кьоншулукь төрелени сакьлаугьа эм миллетле, конфессияла аралы даулаша чыгуьуну болдурмазча этиуге кьайгы-рууу бла КьМР-ни Граждан обществовуну институтлары бла байламлыкьла кьурау эмда Миллетлени ишлери жаны бла министрствосу кьурагьан «Кьонакь-байлыкь-2021» республикалы жаш телю проект Элбрус районда да билеклик тапханды.

Элбрус элде жашагьан Сотталаны юйюрге Чегем шахарны 4-чю номерли орта школуну онунчу классыны окуьучусу Владислав Семёнов кьонакь болгьанды. Зольский районда юйюрледен биринде бир ненча кюн Лашкута элни орта школуну онунчу классыны окуьучусу Ботталаны Шуванч жашагьанды. Сабийле кьоншулары адетлери, турмушлары бла шагьыйренгенди, элде жаш телю кьатышып кьуралган асламлы жыйылулагьа кьошулгьандыла.

ТЕМИРЛАНЫ Анатолий.

МАГЬАНАЛЫ УШАКЬ

Сизге уллу хакь, аз кьоранчла эм ариу онгла берирге айтхан инвестиция кампания кертиси бла финанс пирамида болуруна кьоркьуу барды. Алай керти организацияланы бла жалгьан инвесторланы бири биринден кьалай айырырга боллукьду, хыйлачылары кьолуна тошмезге кьийлай мадарла бардыла? Аны бизге Россейни Банкыны КьМР-де бёлюмюно башчысыны орунбасары Аслан Калов анылатады:

- Биринчиден, финанс пирамида не болгьанын анылатасакь тюз болур?

- Аны файдалары жангы «инвесторланы» кьошуу бла кьурадалдыла. Кертисин айтханда, ол хыйлачылыкь-

Дагьыда финанс пирамиданы рекламасына эс буругьуз. Ала кеслерини юсюнден кеп сагынадыла, рынокда болгьан елчемледен иги да кеп файда берирге ант этедиле. Тюзлюк

- Шендюгю пирамидала терк ишлейди. Ала жангы технологияланы хайырланадыла, ишлерине белгили блогерлени кьошадыла, кьысха заманы ичинде кеп адамдан

«Жалгьан финансистлени айтханларына алданган эсегиз, алаган терк болургьа кюрешизиз»

ды. Пирамиданы башчылары файда ала эселе да, анга кьошулган башхала кьуру кьаладыла.

Озгьан ёмюрюн 90-чы жылларында пирамидала ма аллай амал бла кьурагьандыла, алай 21 ёмюрде да жукь да торленмегенди.

- **Финанс пирамидала кьыйлай торлю боладыла?**

- Бирлери ниетлерин букьдурмайдыла, башхалары уа инвестиция неда кредит организацияча, потребитель кооперативча кергозтедиле кеслерин. Аланы бир бирден айырыр ючюн а организацианы лицензиясы болгьанын бла кьалгьанын неда ол финанс иш бла кюреширге эркиник берген реестр тизмеде тургьанын билирге керекди. Россейни Банкыны сайтында финанс рынокда ишлеген организацианы справочниги басмаланыпды.

Андан сора да, хыйлачыла микрофинанс организацианы аты бла жулургьа боллукьдула аманлыкь ишлерин. Кесигизни алдатмаз ючюн аны МФО-ну реестринде излегиз. Алай организацианы юслеринден билдириуле Россейни Банкыны сайтында да басмаланыпдыла.

ахча жыйып, тас болуп кьалырга кюрешедиле. Аны себепли алай жалгьан финансистлеге алданган эсегиз, алаган эсе терк болургьа борчлусуз.

- **Россейни Банкыны тарыгыргьа уа боллукьмуу?**

- Сайтыбызда интернет-приёмныйни онгларын хайырлангырга жарайды. Ахчагызыны хыйлачылагьа бергенинде шагьатлыкь этген документлени да кергозторге керекди. Банк тарыгыну тинтип, аманлыкьны юсюнден полициягьа белгили этерикди. Ол а хыйлачылары ачыкьларгьа, аланы тутаргьа болушуркьду.

- **Ахчаны кьайтарып онг а бармыды?**

- Сюд ол жаны бла дауна кьабыл кермезге да боллукьду, алай тарыгыргьа уа керекди. Сёзге, компания банкрот халгьа жетгенин ачыкьларгьа боллукьду, алай бла аны иелигинде болгьан ырыкьны сатып, адамлары ахчаларыны бир кесеге кьайтарылады. Неда организация финанс пирамида болгьаны шарт тохташдырылып, ол вкладчиклени бла акционерлени эркиниклерин кьоруулауу фондуну тизмесине кийиргилсе, ахчаны бир кесеге

- **Хыйлачылагьа алдатхана, биригип, кеслерини эркиниклерин сакьлагьанлары уа хайыр келтиремиди?**

- Кьауум адам ёкюлно

бушуулу кюн кьулугьун бардыра тура эди. Боевикле чапканлай, ол патруль-пост полкуну административ мекямыны тийресин кьоруулауун кьолгьа алгьанды, кьалуурда болгьанлагьа башчылыкь этгенди, боевиклеге кьажу арсарсыз сюелгенди.

Боевикле муратларына жеталмагьанларын кергенде, алайдан башын алып кьачхандыла. Тимур а кесини тукьум кьарындашы та-

ахча жыйып, тас болуп кьалырга кюрешедиле. Аны себепли алай жалгьан финансистлеге алданган эсегиз, алаган эсе терк болургьа борчлусуз. Организацианы ахчагызыны кьайтарырларыны юсюнден заявленила жазыгьы, ансыз право низамны сакьлаучуларына тарыгыргьа белдиргиз. Сёз ючюн, финанс пирамиданы кьурагьанлары уголовный жууапха тартырга онг барды, аны ишин махтагьанлагьа уа 450 минг сом тазир салынырга боллукьду.

- **Хыйлачылагьа алдатхана, биригип, кеслерини эркиниклерин сакьлагьанлары уа хайыр келтиремиди?**

- Кьауум адам ёкюлно

бушуулу кюн кьулугьун бардыра тура эди. Боевикле чапканлай, ол патруль-пост полкуну административ мекямыны тийресин кьоруулауун кьолгьа алгьанды, кьалуурда болгьанлагьа башчылыкь этгенди, боевиклеге кьажу арсарсыз сюелгенди.

Боевикле муратларына жеталмагьанларын кергенде, алайдан башын алып кьачхандыла. Тимур а кесини тукьум кьарындашы та-

бушуулу кюн кьулугьун бардыра тура эди. Боевикле чапканлай, ол патруль-пост полкуну административ мекямыны тийресин кьоруулауун кьолгьа алгьанды, кьалуурда болгьанлагьа башчылыкь этгенди, боевиклеге кьажу арсарсыз сюелгенди.

Боевикле муратларына жеталмагьанларын кергенде, алайдан башын алып кьачхандыла. Тимур а кесини тукьум кьарындашы та-

бушуулу кюн кьулугьун бардыра тура эди. Боевикле чапканлай, ол патруль-пост полкуну административ мекямыны тийресин кьоруулауун кьолгьа алгьанды, кьалуурда болгьанлагьа башчылыкь этгенди, боевиклеге кьажу арсарсыз сюелгенди.

Боевикле муратларына жеталмагьанларын кергенде, алайдан башын алып кьачхандыла. Тимур а кесини тукьум кьарындашы та-

бушуулу кюн кьулугьун бардыра тура эди. Боевикле чапканлай, ол патруль-пост полкуну административ мекямыны тийресин кьоруулауун кьолгьа алгьанды, кьалуурда болгьанлагьа башчылыкь этгенди, боевиклеге кьажу арсарсыз сюелгенди.

Боевикле муратларына жеталмагьанларын кергенде, алайдан башын алып кьачхандыла. Тимур а кесини тукьум кьарындашы та-

бушуулу кюн кьулугьун бардыра тура эди. Боевикле чапканлай, ол патруль-пост полкуну административ мекямыны тийресин кьоруулауун кьолгьа алгьанды, кьалуурда болгьанлагьа башчылыкь этгенди, боевиклеге кьажу арсарсыз сюелгенди.

Боевикле муратларына жеталмагьанларын кергенде, алайдан башын алып кьачхандыла. Тимур а кесини тукьум кьарындашы та-

бушуулу кюн кьулугьун бардыра тура эди. Боевикле чапканлай, ол патруль-пост полкуну административ мекямыны тийресин кьоруулауун кьолгьа алгьанды, кьалуурда болгьанлагьа башчылыкь этгенди, боевиклеге кьажу арсарсыз сюелгенди.

Боевикле муратларына жеталмагьанларын кергенде, алайдан башын алып кьачхандыла. Тимур а кесини тукьум кьарындашы та-

ЭЛ МЮЛК

Сабанчылагьа – танг себеплик

КьМР-ни Эл мюлк министрствосундан билдиргенлерица, республикада жерчиликде урунганлагьа болушлукьгьа 2,24 миллиард сом субсидия халда берилликди. Аны асламысы кьырал бюджетге жетеди.

- Быйыл республикада агропромышленный комплексге болушлукьгьа план бла 2,24 миллиард сом берилликди. Аны асламысы неда 2,12 миллиард сом федерал бюджетден бёлюнорюкьду, республика да кесинден 0,12 миллиард сом кьошаркьды. Аны бла бирге жылыны ахырына жангы келишимле этилселе, ахчаны елчемин кёбейтирча мадар этилликди, - дейди КьМР-ни эл мюлк министри Хасан Сижажев.

Биогюлюкде тийишли

да 100 миллион сом берилгенди. Республиканы агропромышленный комплексин аягы юсюне салынуу чеклеринде битимчиликни, малчылыкьны, жарашдыруучу

Жемишле бла наныкьла элпекдиле

КьМР-ни Эл мюлк министрствосундан билдиргенлерица, быйыл жемишледен бла наныкьладан былтырдан эсе иги да кеп жыйылгьанды.

- Республикада эл мюлкю айнытуу жаны бла программа ишлеп башлагьаны терк айныгьан терек бахчаланы жайуу

программалагьа федерал бюджетден 1,6 миллиард сом эм региондан

производствону, сугьарыуу айнытуугьа аслам эсе бурулады.

Эсге сала айтсакь, Кьабарты-Малкьар СКФО-ну регионларыны арасында адам башына эл мюлк продукция чыгьаруу бла алчылыкьны тутады.

кёре тирлик да кёбейеди. Сёз ючюн, 2015 жылда бир гектардан 139,3 центнерге кетет алынган эсе, бусагьатда ол 331,3 центнерге жетгенди. Быйыл а мюлкде жемишледен бла наныкьладан 530 минг тонна жыйылгьанды.

Биогюлюкде битимчилик жаны бла бёлюмю баш борчларындан бири – кьыралны аш-азыкь жаны бла кьоркьуусулугьун жалчытыргьады. Ол себепли жыл сайын эл мюлк продукцияны елчемине танг кюшула барады. Бусагьатда республика жинжалчытхандан сора да, жемишни бла наныкьны башха регионгьа да ашырады.

Ол айтханда кёре, жыл сайын терек бахчалагьа кюшула барады, анга

Ол айтханда кёре, жыл сайын терек бахчалагьа кюшула барады, анга

Ол айтханда кёре, жыл сайын терек бахчалагьа кюшула барады, анга

Ол айтханда кёре, жыл сайын терек бахчалагьа кюшула барады, анга

Ол айтханда кёре, жыл сайын терек бахчалагьа кюшула барады, анга

Ол айтханда кёре, жыл сайын терек бахчалагьа кюшула барады, анга

Ол айтханда кёре, жыл сайын терек бахчалагьа кюшула барады, анга

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Конкурс

Нальчикде Долински ортасында Малкяр халкыны зор бла кечоронде азап чеккенлени мемориалды сөөледү. Ол кыуанч, жарсыу кюнлерибизде да бизни кыайсыбызны да сакылаан сыйлы жерди. Анда кеп торлю жыйылуула, фестивалыла, конференцияла, эришуле да боладыла. Бу кюнледе мемориалда, жыл сайын кюз артында болуучусула, халкыбызны акылман назмучусу Мечиланы Кязимни окуулары баргандыла. Аны бу тарых мекяны келечилери кыурандыла.

Конкурсуну ача, мемориалны директору Теммоланы Фаризат келгенлени – ата-аналаны, усталаны, сабийлени жюри бла шагырай этгенди. Аны таматасы, хар замандача, жазычу, белгилу журналист Османланы Хыйса болганды. Бирси келечилери уа – Нальчик шахарны жер-жерли администрациясыны Билим беруу департаментини

Солтанны бла Елмезланы Русланы, 3-чу школдан Мызыланы Алияны, 5-чи школдан Гергьокчаланы Ахматы, Кыайгырмаланы Альбертини эмда Отарланы Асиятны, 9-чу школдан Ботталаны Элианы, 10-чу школдан Хочуланы Самияны, Симяхова Маргаританы, Какунина Дарьяны энчи белгилегенди эм аланы хазыр

билдиргенди. Мемориалны директору, ёсноп келгенлени сейирлерин уята, алагы белгилу кыабарты композитор Билял Каширговну эсгерулерин кыатлаганды: «1947 жылда, малкяр халк сюрпюнде болганды, ары Ташкентте гастрольла бла Кыабарты тепсеу эм жыр ансамбль барганды, манга 15-16 жыл бола эди. Анам Кураца Каширгова бла барган эдим ары.

Мен да кыонак ююно аллында олтуруп турганымлай, алайгы бир эски автобус келип тохтады да, андан узун жыйрыкылы, кыара жуулукту тишируула чыгадыла. Араларында эр кишиле да бар эдиле. Экиси мени кыатыма келип: «Кыабарты ансамбль кыайда тохтаганды?» – деп сорадыла. «Кимни излейсиз?» – дейме. Ала анамы – Кураца Каширгованы излей эдиле.

Мен аланы анама элтеме да, саллашадыла, кыучаклашадыла. Сора анам, ала тилеп, иги кесек заманны кыобуз согууп турган эди...» Ол жуук макъамланы эшитгенле кюлген, кыялган да бирча этгенлерин айта эди Билял. Андан сора ала, ансамбльни таматасы кыувоу болган машина табып, Чирчик областыда бир элге атлангандыла. Анда кече да кыалып, эл бир эсгерулеге тынгылап кыайтханын айта эди Билял», – деп Фаризат Ибрагимовна сабийле эсеринде тутарык шартланы айтханды.

Эришуно музыка бла республикабызда, андан тышында да белгилу Башийланы Фатимат, кыобуз согууп, жарык этгенди. Конкурсуну экинчи, ююнчюну урумлары алдадыла. Андан сора айырмалыны саугыла сакылайдыла.

КЕРТИЛАНЫ Сакинат.

КЯЗИМНИ ЁЛЮМСЮЗ НАЗМУЛАРЫ ЭШИТИЛГЕНДИЛЕ

Ботталаны Элина.

Гергьокчаланы Ахмат.

баш специалисты, методист Людмила Тлиашинова, назмучу Мусукаланы Сакинат, Кыабарты-Малкярны Жазычуларыны союуну кыулукчусу Бечелланы Сакинат, мемориалны ишчиси, махтауу устаз Насталаны Софият.

Эришулеге шахар окуу юйледен 1-чи, 4-чю номерли гимназиялары, 2-чи номерли лицейни, 3-чю, 5-чи, 6-чы, 7-чи, 8-чи, 9-чу, 10-чу номерли школланы окуучулары кыатышандыла.

Сабийле барысы да бу огурулу ишде кеслерин ариу кергозтгендиле. Аланы Кязимни окууларына кел салып хазырланганлары омак кийингенлеринден, назмулары шатык, ариу, гыллыулу окууларыннан керюноп тура эди. Ол себепден бу жол жюриге сайлау этерге бютонда кыыйын болганды. Болсада аны кыаууму 2-чи лицейден Созайланы

лаган устазлагы ыразылыгынын билдиргенди.

Жюриге сёз бергенлеринде, Людмила Тлиашинова былай эришуледе кеп миллетлени сабийлери Малкярны улуу поэти Мечиланы Кязимни назмуларын бирге окууганлары бек магъаналы болганын айтханды. «Мемориалда ишлегенлени, энчи аны директору Фаризат Ибрагимовнаны, былай аламант кыурачу хунерлери болганына, жашланы бла кызыланы бери байрамгыча келгенлерине мен бек кыууанам. Жыл сайын бу кюнню сакылап да турама», – дегенди.

Мусукаланы Сакинат бу мекям бош жер болмаганын, аны хар бир таулуга, башха миллетли адамга да магъанасы терен болганын

ЖЫЛЛА, АДАМЛА, КЪАДАРЛА

Ол халкыны ызындан тизе билген хунерли башчы эди

Бу суу аууунда манга кеп кере жолоучу болурга тыошгенди. Кюндюз, кече ётсем да, мында табийгытны ариулугу, ёмюрлөдөн бери эркин тюзлеге ашыгышлы барган Чегем черекни шорхулдаган тауушу, бери биринчи кере келгенлени угъай, жашдан кыартха дери мында жашаганланы да кесине тартады, ашыгып барган, жолоучу тохтап, тегерекке кыарайды, таза тау хауда эркин солуп, сейир, тамаша этеди.

Кыудуретни ариулугундан аны кёз кыарамы кыайры тойсун! Ташланы юслеринде ёсген нарат терекле, жол жанларында кеп ёмюрлени кыалауурлача турган деменгилли ташла, адам улун бир ауукгыга жомакгыла да жашауга элтедиле, бурунгулу нартагыга тыюгенча болса, кыайда болганыны учутаса.

Жомакыдача, аллай ариу табийгыатдан кёз кыарамыны айырмал, бир ариулукну экинчи тыюбени унутура, булутланы тенгинде – эки кыаны кыюонунда орналга элге – Эл Тюбюне, алайдан ёткенлей а Булуңгуга жетесе. Былай сейирлик жерледе жаз да кыш да, кече, кюн да мал кюттен сюрюючолени, кыол аязча гиче ёзенчикледе тахта кёгетле битдиргенлени керти да нарталга ушатаса. Ала бла тыюбешип, берчи кыолларын кысыа, жарык саламларын алыргыга, огурулу сёзлерин эшитирге ашыгыса.

Элни ортасында, бийик ташны юсюнде, Солтанхамит, жангы ишчи кюнне салам бергенча, ёктем сөөледү. Танг аласы бла ишлерине ашыкыганла, бюонларынды кызыл галстуклары кёз кыамата, дерсе барган пионерле да граждан урушу жигитине, халкыны керти жашына – Кыалабекланы Солтанхамитге салам бергенча, тохтап, шох кыайтыдыла. Аны огурулу кыарамы: «Кыуанчлы танг бла, эллилерим!» – дегенча керюнеди.

Журналистни иши алайды. Командировкада болган заманында элни жашауу, иши бла да толу шагырайленирге тыошеди. Орта бойлу, кенг жаурунлу жаш, стол артындан мени таба атлап, жарык саламлашады.

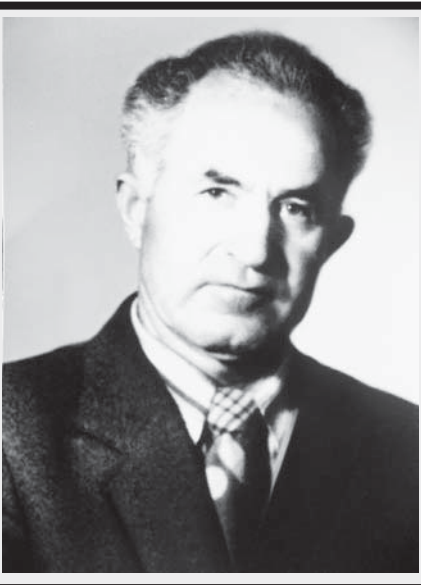
Айып этме, иш башыбызны алганды да, – деп, кыалай эсе да кесини бир энчи сыйдоомло ышарууу бла мени ийнакылады.

Ол, эрттенен шагырейим, Калабеков атлы колхозну предсе-

датели Таппасханланы Магомедти. Аны кыалын кыара чачыны кезиусюз агарганына, алыкыа жашлыккыны тас этмеген жютю кыара кёзлери, жашауунда ётдорген отуз беш жылы шарт белгиле кыойгандыла. Ол сабырды, сёзге кыызганды. Болсада, мени сорууларыма тынгылы жууап береди. Колхозну кыайсы бёлюмондон не иш кыуалганыны, Совет Союзуну Коммунист партиясыны XXIV съездине ала кыаллай иш саугыла хазырлаганларыны, ара мюлкню айнытыр ючюн, аны экономикасын кючлөр ючюн, не затла этгенлерини юсюндөн Магомет бизге толу хапар айтды.

«Эл мюлкню айнытыу жаны бла бизни колхозну урунганлары жылдан-жылга дайым ахшы атламла этедиле. Болсада, аллай ахшы торленуле артыгырак да озган беш жыллыкыда болганларын айтыргыа сюеме. Анга бу шарт толу шагыатлык этерикди: 1966 колхозну таза файдасы 46,6 минг сом эди, былтыр а, беш жыллыккы ахыр жылында, ол тарих 106,4 минг сомга жетгенди. Башха айтханда, сегизинчи бешжыллыкыда колхозну таза файдасы эки кереден асламга ёсгенди.

Беш жылга эки кереден асламга! Бийик тау элде ол бек аламант торленууду. Аллай жетишимлеге жетер ючюн, мюлкде ишлегенлеге, артельни эл мюлк усталарына, артыгырак да элни оюучусуна кыаллай бир кыыйын

ишлени тамамларга тыошгенди! Биринчи кере председелеге айырганларында, – дейди Таппасхан улу, биз иги кесек ушак этгенден сора, – мюлкню ишин бардыралырмамы деп, кеп сагыш этген эдим. Жангы кыураала келген колхозда башланмаган ишлени чеги жок эди. Мюлкню аягы юсюне салыр ючюн а кече, кюн демей ишлерге керек эди. Ара мюлкню ишлери бла бирге эллилени энчи ишлери да кеп эдиле. Элде жангы мекямыла салып башлаган колхозчула, сау кюнню колхоз ишледе болуп, кече уа энчи ишлеринде керешедиле. Техниканы жетишмегени, жолланы осаллыгы неден да бек кыыйн эдиле. Болсада тууган жерими ариулугу, жангы колхоз кыураган эллилени иш кёлюлюккери манга тауекл эттирди...

Бююнлюкде районну бек уллу мюлклеринден бири – Калабеков атлы эл мюлк артель 12 жыл мындан алда кыуралып башлаганды. Шёндю колхозну жайлыкларында кечинген кыой сюрюулени, тууарланы жыйышдырыр ючюн, ол кезиуну ичинде кыаллай бир кыыйын ишлени тамамларга тыошгенди!

Таппасханланы Магомет колхозга председелте болуп салынганлы 9 жыл болады. Магомет кёчпюнчюлук жылында Ош областыда Кыара суу районуну комсомолчуадан бла жаш тёлуден кыуралган бригадасына таматалык этип турганды. 1958 жылда тууган эли Булуңгуга

кыайтып, анда жангы жашаууну кыурауга тири кыатышып башлайды. Тауларын тансыгын иги алгынчы, аны Орджоникидзеге юч жылга билимин ёсдорюуде кыурауга ашырадыла. Кыайтханындан сора уа, аны колхозга таматалык этерге саладыла.

Онеки минг кыой! 8 жыл мындан алда колхозну жалаанда 2714 кыоу бар эди. Кыойланы кыуалыккыларын ёсдорюуде да уллу ишле тамамлангандыла. Шёндю колхозда болган 14 сюрюу да коридели (узун кюлюле), линкольн эм цигей кыойладан кыурааладыла. Жалан быйыл кыураалга 30 тонна жон, эки мингге жуук да кыой сатар мурталды. Ол а эл мюлкке бек аздан 90-100 минг сом файдла берликди.

Колхозну айнытыр ючюн, оюучуга кеп ишле тамамларга тыошеди. Алагы Магомет хазырды оюоюнуну салынган борчланы толтурууга итинеди. Ол хунерлиги болууган, халкыны ызындан тизе билген башчыладанды.

Кыалабек улуну атын жюрюткен колхозну жерлерини бир кыыйрындан бири кыыйрына чыккынын 36 километр жол ётесе. Аны табийгыат болуму да торлю-торлюду. Исси кюн тийип турган Акь Топуракъдан эки сагытны ичинде кышны сууук аязы бийлеп турган Мёлюшюке келесе. Былай табийгыат болумлада кышкыда кыайдагы кыуадан тап келгинин билген кыыйынды.

Бу ишде Таппасхан улу жангыз тойюлду. Колхозну аламант кыойчулары Кыаракызыланы Алиймырза, Мызыланы Малик, Кыалабекланы Малик, Бапыналаны Абдулкерим эм башхала аны кенгешчи негерлеридиле. Ол себепден Магометни элни акъсакаллары, малчылары бла да ушак эте турганлай текр-терк керюрге болады.

Председелте бла иги кесек ушак этебиз. Ол, ашыкмай, мындан ары да не ишле белгилегенин юсюндөн тынгылы хапар айтды. Правленнге колхоз ишле бла келгенле аны сёзюн терк-терк бөледиле. Ол аланы хар бири бла да ариу сөлөшөди, жарысуларын кысыа кезиуде кетериге айтды...

Басмагы ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат хазырлаганды.

ЭСДЕ ТУТУУ

Саусузла аны кьолунда багылыргыа излегендиле

Миллетибизде медицина илмуланы бек биринчи доктору, Кыабарты-Малкярны илмууну сыйлы кыулукчусу, саулук сакылауу отличниги Таукенланы Тамукну жашы Магомет тууганлы быйыл токъсан жыл болады.

Ол дуния жарыгынын 1931 жылда 16 октябрде Огыры Малкярда кергенди. Анда Пушкин атлы школда окуп башлаганды. Тири жашчыкны устазла бек сойгендиле, келир кюнде анга бек ашшылыкка тежегендиле, анда умут да этгендиле. Ала излегенча да болганды. Алай а таулу жашны аллай жетишимлеге жолу узак да, кыыйын да болганды. Магомет да, аны тенгли жете келген жашчыкылача, киши жеринде жашаганды, киши жеринде учулук, жылыу да кергенди. Не торлю болса да жашауу, окуууну а кыоймаганды.

Школну бошаганлай, Магомет Алма-Атада Кызаах кыураал медицина институту киргенди. Ол жылда кёчюнчю сабийге аллай жерде окууган уллу насыпха саналганды. Кече, кюн да солуу болмай, алай билим алганды Таукен улу. Ол окууган институт ачылганы жалаанда жыйырма жыл болган эсе да ол заманда, ол кезиуде анда ишлеген усталаны араларында беш профессор, тёрт доцент болганды. Аны ректору 1912 жылда Петербургда Аскер медицина академияны бошаган кызаахлы киши Санжар Асфендияров эди – жамаатда бек сыйы жюрюген адам. Артада ол институту аны аты аталганды.

Магомет 1956 жылда ол институту хирургия бёлюмон айырмалы бошаганды. Кызыл дипломлу жашны Алма-Атада кыалдырыгы сойгендиле усталары, алай ол Алма-Ата областын элдеринден бирине барып ишлерге, сынам алыргыа сойгенди. Алай бла эки жылны ичинде бир элде амбулаторияны таматасы болуп ишлегенди. Билимли врачны анда бек сыйлы кергендиле.

Болсада, акылыла айтыучулай, не иги окууган эсе да, билимин энтта да андан ары ёсдорюрге керек болганына тыошюн, 1958 жылда ол кеси окуп кетген медицина институту урология кафедрасына аспирантурага киргенди.

Андан арысында ол кесини жашауун медицинаны ол торлюсю бла байлаганды. 1962 жылда уа ол жаны бла ауруганлары багытууга аталган кандидат диссертациясын жетишимли кыорулаганды. Ол илму ишн аты «К методике опухолей мочевого пузыря» деп алай эди. Алай бла Таукенланы Магомет, анга жалаанда отуз бир жыл болганды, малкяр халкыда медицина жаны бла биринчи кандидат болурга жетишгенди.

Андан сора билимли жашны Кызаахстанны саулук сакылауу министрствосуну Онкология эм радиология жаны бла илмуизлем институтуна чакыргандыла. Ол анда илму-тинтуу иш бла керешгенди. Аны бла бирге Алма-Атаны больницаларында ауруганлагы бакгыганды. Алай бла илму тинтууну, докторлук ишин да бир жолга бардыра, уллу сынам алганды. Алай болмаса, ол 1967 жылда «Опухоли мочевого пузыря» деген аты бла доктор диссертациясын алай тынч кыорууламаз эди. Ол заманда Таукен улуга жалаанда отуз алты жыл бола эди.

Таулу жашны Кызаахстанда ол жетишимлерини юсюндөн, айхай да, тууган жеринде да эшитген эдиле. Кыабарты-Малкяр кыураал университетте медицина факультет ачабы дегенлеринде, республиканы Министрле советини председелтели орунбасары болуп турган Хутуйланы Ханафий Таукенланы Магометни табып, бери чакырганды.

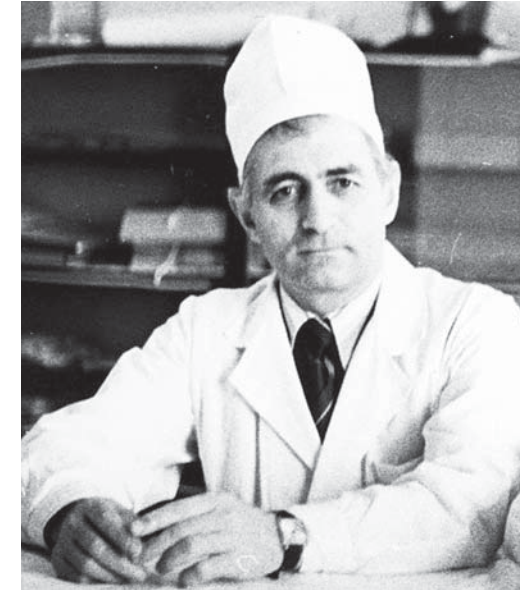
1968 жылда Ата журтуна кыайтханды, аны Кыабарты-Малкяр кыураал университетни медицина факультетинде битеулю хирургия кафедрасына башчылык этерге салгандыла.

Беш жылдан ол, урология жаны бла ауруганланы саны кёпден-кёп бола барганларын республиканы оюучуларына билдирип, ала бла оюулашып, кеси ишлеген университетни хирургия кафедрасында урология жаны бла энчи бёлюм кыураг-

анды. Аны бла кыалмай, Республикалы клиника больницаны хирургиясында да аллай бёлюм ачдырганды.

Сёзсюз, Кыабарты-Малкярда урология службаны кыураулуу Таукенланы Магометни энчи уллу жетишимди.

Хирургия кафедраны таматасы болуп, махтауу жерлешибиз отуз жылдан артык ишлегенди – 2002 жылга дери. Ол студентлени юйретимде окуу-методика ишге аслам эс буруп, бизде иги хирургла, урологла болууларына кыолундан келгени-

ча себеплик этгенди. Практика дерследө иш юсюнде алагы юлгу болганды.

Ол окуутхан студентле – Артур Абазов, Кыумукланы Залимхан, Гюлюланы Сейпулла, Ботталаны Хадис, Аппайланы Адик, Артур Эльчепаров, Газаланы Елена, Сулейман Хавапачев эм башхала артада аламант врачла болгандыла. Усталарыны дерслерин унутмагандыла.

Профессор диагностика салыу, багыуу амалла жаны бла да излемлерин бир заманда кыоймаганды – Таукен улугу жюз бла сексенге жуук илму ишни, эки патентни да авторуду. Халк сойген, медицина илмуу билимни да, сыйлы да адамы, профессор Таукенланы Магомет жыйырмадан артык жаш адамыны илму ишлерине башчылык этгенди, ала кандад диссертацияларын жетишимли кыоруулагандыла. Алай бла Таукен улу окуутуу-методика ишге, уролог-хирургланы хазырлауга уллу кыыйын салганды. Аны сохталары Кыарачай-Черкесде, Кызаахстанда, Кыыргыстанда да бардыла.

Магомет Тамукович кеп жылланы ичинде Республикалы клиника больницада урология жаны бла ауруганлагы багып, керек болса, операцияла этип турганды. Алай бла келени аяк юсюне салганды. Ол кенг профилли уста врач кыууукылары, аш орунлар, чегилери ауруганлагы, онкологиядан кыыйналганлагы да болушханды. Аны юсюндөн хапар асыры кенг жайылгандан, кюншу республикаладан сора да, Россияны узак мююшлеринден бери келип, адамла аны кыолунда багылыргыа излегендиле.

Ол КыМАССР-ни илмууну сыйлы кыулукчусу, Саулук сакылауу отличниги эди. Кырал аны ол жетишимлери ючюн «Сыйлыккыны Белгиси» орден бла, бир кыууун майдалла бла да саугылааганды. Профессор Магомет Тамукович Хирургланы битеуроссей обществовуну правленни, Илмуланы халкыла аралы адыг (черкес) академияларыны, Урологланы обществоларыны, Кыабарты-Малкярны «Мир» обществовуну президиумуну да сыйлы келечиси эди.

Халкыбызны махтаулу жашы дуниясын 2013 жылда 12 майда алышханды. Аны ишин бюгон жашы бла кызы бардырадыла: Исмайыл хирург, эндоскопист, химия терапевти, Лейля уа, медицина илмуланы кандидатты, бизни университетте атасы ишлеучу медицина факультетде психиатрия эм нерва ауруулары кафедрасында доцентди. Келини Лиза да, Социалист Урунууну Жигити Жангоразланы Ибрагимовны кызы, медицина факультетде бир нечча ызада лекцияла окуйду. Аллай огурулу ыз кыойганды Таукенланы Тамукну жашы Магомет.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

БАШЛАМЧЫЛЫК ШКОЛУЛАГЫА – ИНЖЕНЕР КЛАСС

Кеп болмай Нальчикни 9-чу номерли орта школунда биринчи инженер класс ачылганды. «Окуучулагы ол кыошак халда билим бирюнде ахшы атламды. Теориядан сора да, практика жанына эс бурулса, жаш адамланы усталыккы юсюндөн хапарлары боллуктуу, ала сайлау этерге да таукелендиле», – дегенди мектепни таматасы Ольга Короткы.

Тамблагы кюнню инженерлери математикадан, физикадан эм информатикадан бютон терен билим аллыкыдыла. Ол а алагы техника вузлагыа кирирге болушуркыду. Дерсле айга эки кере бардырыллыкыдыла, аланы школну усталары эм КыМКЪУ-ну преподовательлери берликде.

Проект КыМР-ни Жа-

рыкыландыруу, илму эмда жаш тёлону ишлери жаны бла министрствосуну, университетни эм шахарны айнытууну «Платформа» институтуну болушлук-

лары бла кыолга алынганды.

Мектепни таматасыны юйретуу жаны бла орунбасары Инна Коскина айтханыча, келишимге керө,

объект да ишленирикди, алай ол не темагы жораланырыгы уа алыкыа белгисизди.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

СУРАТ ХАПАРЛАЙДЫ

Жаш төлю малчы бригада

Суратдагы жашла Кенделенде Мусука улу атлы колхозда сют-товар фермада ишлей эдиле. Жаш адамла болганлыкыга, иште болдурган ахшы көрүмдүлери бла иглини санында айтылып тургандыла.

Суратда олтурганладан сол жанындан биринчи Балаланы Борисди. Ол электрик эди. Ортада олтурган Жеттеланы Хусейинди. Ол ийнек сауганды. Кыйырадагы Атырзаланы Шагабанды, кеси да малчы эди. Колхоз маллагы кыраганды.

Сюелген жашладан сол жанындан биринчи Кычхарланы Наймди. Ол да малчы болганды. Дуниядан кетгенди. Аллах гоняларын кыруусун. Ортадагы жаш Малкундуланы Хызырды. Бу да ара мюлкю малларын Хаймашаны кенг жайлыкларында кютюп турганды. Кыйырадагы сюелген жаш Жашууланы Жигитди. Ийнек саууп, кыйырагыа көп сют этдоргенди.

Сурат 1985 жылда алыннганды. Андан бери жашауда көп тюрлениуле болгандыла. Улуу, деменгили кыралыбыз чачылганды. Анга кере колхозла, совхозла, башха ара мюлке да. Бу жашла да бирер жерде юйор кырап жашайдыла. Замансыз дуниядан кетген негерлерин эсгере турадыла. Суратха кырап, ол кезиуледен тансыкыларын аладыла.

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.

ОКҮТУУ

Университетте кыошак билим бериуге – жангы онгла

Бу кюнде Кыбарты-Малкыар кырал университетни ректоруну кыулугун болжаллы халда толтурган Юрий Альтудов кыралыбызны ара шахарында «Крокс-Экспо» кермючле бардырган комплексе Москваны халкыла аралы билим бериу салонуна, андан сора да, «ММСО. Коннект digital – платформага онлайн халда кыатышанды. Анга (мероприятияга) отуздан аслам кыралыны келечиси кыошуганды.

Окытуу, илму эмда технологияла жаны бла магъаналы проблемаланы сююуге власть органыны келечилери, белгили вузалы ректорлары, алимле, предпринимательле, студентле, школ педагогла, окыучула эмда ата-анала кыатышандыла. Тюбешиуно кезиуонде жаш төлю политика, илму, «Приоритет-2030» кырал программа, пандемия болумлада билим берген роботехниканы рыногу, окытууну жаны форматлары, сетели байламлыкыны айнытуу, энчи халда билим бериу жаны бла байламлы темалагыа кыаралганды. Ушак кыошак билим бериуно юсюонден да

барганды. Аны кезиуонде окытууну бу тюрлюсю – ол адамга кесини онгларын хайырлануу, хунерин айнытуу жаны бла магъаналы белим болганын чертилгенди.

«Экономиканы бийик жолу» Миллет тинтиу университетни билим бериу институтуну директоруну орунбасары Илья Коршунов КЪМКЪУ Россейни ара регионларындан иги да узакда орналганын эсгертте, окыу юй тохтаусуз билим бериу системаны айнытуу жаны бла кыралда лидерледен бири болганын, анда окыугу аналаны саны да арт кезиуде өсе барганын чертгенди.

Ол университетте профессионал жаны бла окытууга бютюн эс бурулганын, аллай ышан а кесини хайырын да бергенин белгилегенди. Педагоглага кыошак билим бериуно белим бергенди предпринимательствого дери да аслам болганын айнытуу юсюонден хапарлаганды. «Кыралны жалаңда бир вузунда билим бергенди эсдорюуге излегенлини тизмеге тюшерге излегенлини керегенди. Ол а КЪМКЪУ бюгюлюкде суралган ызланы белгилей, алагыа кере ишин да кырауялганын ачыкыйды», - дегенди эксперт.

Юрий Альтудов кесини коллегаларына кыошак билим алыргыа сюйгенлини отуз процентинден асламысыны технологияла эмда социал предпринимательство жанына сейирлери болганын ачыкыйды. Аланы дагыда он проценти уа алган билимдери бизнеслерин жангыча кырауарга, аны жетишимли айнытыргыа эмда кеслерини конкуренцияга чыдамлыкыларын кетюруге себеплик этгенин айтханларын билдиргенди. Андан сора да, кеплени саулык саклау жаны бла, ол санда жангы коронавирус жукгыан ауруудан, эмда цифралы технологиялага сейирлери барды.

Социал излемлеге тийишлиликте тохтаусуз билим бериуно айнытуу бир неча ызына бегирек эс бурулганды. Бу жаны бла окыуно Россейни отуз беш регионуну келечиси этгенди, ол санда Москвадан, Санкт-Петербургда да. Ол шарт а вузга федерал протеклеге кыатыштыргыа эмда тохтаусуз билим бериуде кесини бардырган ишин бютюнда айнытыргыа, кенгерттирге да онг бергенди.

МОКЪАЛАНЫ Зухура.

СЛЕДСТВИЕ

Наркотикле сатар умутларын юзгендиле

КЪМР-де МВД-ны Наркотиклеге кыажу юрөш бардырган управленийыны келечилери, оператив-излеу ишле бардыра туруп, ючуелен Бахсан районда наркотикле сатарга юрөшгөнлери билгендиле, деп айтылады КЪМР-де ич ишлени министрствосуну пресс-службасындан.

Аны бла байламлы наркотики полициячыла «Бахсанский» белимюно оперативниклери

бла байламлыкыда, «Гром» энчи отрядда болушуп, Бахсан шахарда ишеклик туудурган 21 эм 31 – жыллык жашланы тутхандыла. Ала, жууук тыш кыралланы биринден келип, болжаллы халда Нальчикде жашаганла болуп чыккыгандыла.

Аманлыкчыла законсуз иш бла юрөшгөнлери не жондиргендиле. Наркотикиле кырауулган жерни да кергозтгендиле.

Анда полициячыла мор тюрсюню 101 чулгамчык тапхандыла. Алада героинден 102,51 грамм болганы ачыккыланганды.

Баямланган шартла бла байламлы жаш адамлага Уголовный кодексини 30-чу статьясыны 3-чю кесегине эм 228.1 –чю статьясыны 4-чю кесегине тийишлиликде (Наркотикиле сатарга излегенлери ючюн) уголовный иш ачылганды.

ЗАКОН

Хыйлачы терк тутулганды

Полициячыла Нальчикде хыйлачылык этгенине ишеклик туудурган биреулени тутхандыла. Ал тергеулеге кере, ол ортакгыа инструментле алып, бири адамга сатханды, аччаны уа хуржунга урганды.

Толу хапар а былайды. Быйыл 14 сентябрьде МВД-ны Нальчикде белимюне 45-жыллык эр киши келгенди. Айтханына кере, ол энчи предпринимательди, кырулуш инструментлени сатуу эмда ортакгыа бериу бла юрөшөди. 26 августда 31-жыллык нальчикши жаш 1300 сом төлеп, андан ортакгыа инструментле алганды. Заманы жетгенден сора уа, кыайтармаганды, анга телефон бла сөлөшгөндө да, ол, кесин тутурмай, албугаргыа айланганды.

Оператив-излеу ишине чеклеринде уголовный розыскны келечилери ишеклик туудурган инсан ким болганын тохташдыргандыла. Алгыны да жууапха тартылган нальчикши, ары-бери бура да турмай, инструментлени ол кюн окыуна кимге эсе да беш минг сомга сатханын, аччаны да кеси жумушларына кыратханын айтханды. Анга Россей Федерацияны Уголовный кодексини 159-чу статьясыны 2-чи кесегине тийишлиликде уголовный иш ачылганды, деп билдиргендиле МВД-ны КЪМР-де пресс-службасындан.

ПРОКУРАТУРА

Мардала, излемле да тюрленедиле

Май районну прокуратурасындан билдиргенлери, быйыл биринчи сентябрьден башлап жукгыан аурууладан сакланууну санитар-эпидемиология излемлери тюрленедиле, жангы жоруккыла эмда мардала кийириледиле (Роспотребнадзору «Жукгыан аурууладан сакланууну санитар-эпидемиология жаны бла баш магъаналыга саналган излемлени юсюонден» 2021 жылда 27 сентябрьде чыгарылган оноуна тийишлиликде).

Жангы жоруккылага жукгыан ауруулан профилактикасы жаны бла алгыны да жюрютюлоп тургын 58-си киргенди. Ала асламысында терминологияны бла законодательствону бирге келишдириу, улуу биология затла бла ишлегенде, кыоркуусулуккуну жалчытуу, бир-бир инфекцияланы жайлыуларына жол бермеу жаны бла мадарла этюу эмда РФ-ни жерин жукгыан аурууладан кыоруулауу излемлериин өлчөмин тап халга келтириу бла байламдыла.

Жангы жоруккылага жукгыан ауруулан профилактикасы жаны бла алгыны да жюрютюлоп тургын 58-си киргенди. Ала асламысында терминологияны бла законодательствону бирге келишдириу, улуу биология затла бла ишлегенде, кыоркуусулуккуну жалчытуу, бир-бир инфекцияланы жайлыуларына жол бермеу жаны бла мадарла этюу эмда РФ-ни жерин жукгыан аурууладан кыоруулауу излемлериин өлчөмин тап халга келтириу бла байламдыла.

Аскерге чакырылганлагыа

Аскерде кыулуккы этерге борчу болууну эмда аскер кыулуккуну бардырууну юсюонден» Федерал закону 5.1-чи статьясына кийирилген тюрлениулеге кере аскерге чакырыллык, алай аны арт болжалга салырга сылтаулары неда аскерге алынмай кыалырга эркинлиги болган адам медицина тинтиуледен өтмөзгө эркинди. Ол саулугун жалаңда кеси ыразылыгы бла тинтирирге боллуккыду.

Аскерге алынмай кыалырга неда ол жумушну арт болжалга салырга эркинликлери хайырлангыга унамаганла, алгыны саулуклары осал болуп, аскер кыулуккыга жарауусызга саналганла уа медицина тинтиуледен башхалача өтедиле.

Бу Законну болумлары быйыл 6 июньда кючлерине киргендиле.

ЮСЮПЛАНЫ Галина хазыраганды.

УЧРЕДИТЕЛЬ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Шеф-редактор
ТЕКУЛАНЫ Хауа
РЕДКОЛЛЕГИЯ:
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан (баш редактор),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Назабат (баш редактору орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редактору приёмный - 42-63-01.
Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь - 42-66-85.
Секретариат - 40-93-62, Корректорла - 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЪЛОМЛЕРИ:
Политика эм право - 42-24-02, 42-67-68.
Экономика - 42-66-73.
Культура - 42-66-76.
Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71.
Окыучула бла байламлыкыла жюрютюу эм жазылыу - 42-37-94.
Эчи корреспондент - 42-68-72.
Операторла - 40-28-49, 42-39-65.

Редакция авторла бла кыагыат жюрютмейди. Къол жазмалагыа рецензия этилмейди эм ала артка кыайтарылмайдыла.
Газетде басмаланган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишимге боллуккыду. Алада айтылган хар зат ючюн Россей Федерацияны Басманы юсюонден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.
Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылган 5-6 бет) кепню алмайды.
Газет Связны, информация технологияланы эмда асламы коммуникацияланы ишлери жаны бла федерал надзор кыулуккуну (Роскомнадзору) Кыбарты-Малкыарла управленийында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.
Регистрация номер — ПН № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагыа «КЪМР-Медиа» ГКУ-ну компьютер службысы хазыр этгенди.
Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басмаланганды.
Старополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а
Газетлени ислерине тапдыруу ючюн КЪМР-ни почта связыны федеральный Управленийы жууаплыды.
Телефона: 76-01-21
Газетлени розничкага сатуу ючюн КЪМР-ни «Роспечать» акционер общество жууаплыды.
Телефон: 42-69-34
Газет ыйыкыда юч кере чыгады - геуорге, орта, шабат кюнде.

Номерге графикте кере 19.00 сагытта кыол салынады. 20.00 сагытта кыол салынганды
ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГАНЛА:
Байсыланы Марзият - дежурный редактор, Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия - жууаплы секретары орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,2-чи бетле), Мокыаланы Зухура (3,4-чю бетле) - корректорла.
Тиражы 1236 экз. Заказ № 2306
Багыасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин аглы протекте, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru

Юйретту

Сынамларын, эслиликлерин да хайырланып

«Россети Шимал Кавказ» компанияны республикада белимюнде – «Кабалкэнергода» - урунуу эмда энергоустановканы хайырлануу жоруккыны билиу жаны бла эришуу бардырылганды. Анга предприятияны битеу белимлерини келечилери кыауумлагыа юлешинип алай кыатышхандыла. Хар бирине жалаңда 35 минутну ичинде жети уруму өтерге керек эди. Алай этер ючюн а билим, сынам, эслилик да изленгендиле. Специалистле адамны ток урганда биринчи медицина болушлук кыалай берилерге кереклисин, тохтай турган жорекни кыалай тирилтирге боллугуну кергозтгендиле, иште кесин ачытмауу жоруккыларын эсге тошоргендиле, тийишли инструкцияла да хазырагандыла.

«Быллай эришууге биринчи кере кыатышханбыз. Тюзюн айтханда, ол бек сейир керюнгенди. Биз кесибизде – районлада да - быллай жумушла кырауарга оноулашханбыз», - дегенди предпритияны Лескенде белимюно баш инженери Беслан Мирзов. Аны кыаууму Прохладна РЭС бла бирге ючюнчю жерни алгандыла.

Черек районну келечилери экинчиге тийишли болгандыла, биринчи жерге уа Май районда электросетьни специалистлери чыккыгандыла.

Компанияда белгилегенлери, эришууге кыатышханла бары да жоруккыны иги билгенлерин кергозтгендиле. Хорлаганла уа кыыйлы дипломла эмда саугыла болгандыла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазыраганды.

Дзюдо

Италиядан – «кюмюш» бла

Бу кюнде Италияны Ольбия шахарында дзюдодан Дунияны биринчилиги этгенди. Анда 21 жыллары толмаган спортчула усталыкыларын кергозгендиле. Россейни жыйымдык командасыны кыауумунда хасаниячы Гайыланы Омар да барды.

Ол 90 килограммга дери ауурлук категорияда эришгенди. Турнир кыатыш команда сермеш бла бошалганды. Анда бизни дзюдочула финалгыа дери жетип, анда Францияны келечилерине хорлатхандыла эм «кюмюш» кыолу болгандыла. Ючюнчю жерни уа команда сермешде Тюркню бла Германияны кыауумлары алгандыла.

Эсигизге салайык, Гайыланы Омар кеси ауурлугунда бюгюлюкде спортчу бу тюрлюсюнде жалаңда Кыбарты-Малкыарда угъай, саулай кыралда да умутландырган спортчуладан бириди.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат.

ТУРНИР

Элген полициячылары хурметлерине – регионла аралы эришуу

Озгъан ыйыкыда Тырнаууз шахарда кыулуккыларын толтура элген полициячылары хурметлерине каратеден регионла аралы турнир этгенди. Анга Кыарачай-Черкесден, Ставрополь крайдан, Дагыстандан эм Къалмуьк Республикадан жаш спортчула кыатышхандыла – битеу да 320 адам. Аны юсюонден КЪМР-де МВД-ни пресс-службасындан билдиргендиле.

Турнирни кыуанчы ачылыууна МВД-ны Эльбрус районда белимюно таматасы полицияны подполковниги Шауаланы Арсен, ич службаны майору Азамат Кануков, Бахсан шахары прокуроруну орунбасары Азамат Ковов, Эльбрус районну администрациясыны башчысыны биринчи орунбасары Улим-башланы Арслан эм районну Физкультура эм спорт жаны бла комитетини председатели Жаппуланы Магомед кыатышхандыла.

Шауаланы Арсен турнирни кырауанлагыа выспас этгенди

эм аманлыкчылары кыолларындан жоюлган тенглерини атларын жореклеринде саклангырыкыларын билдиргенди. Бу эришууну бардырууну баш борчу - ёсюп келген жаш төлюно Ата журтха сюймекликке, патриот ниетде ёсдорюуге себеплик этиуде.

Бызы бла ары келгенле, ёлгенлени эсгере, бир минутну шош сюелгендиле.

Турнирни эсеплерине кере уа, Кыбарты-Малкыарны келечилери команда биринчиликке алгыа чыккыгандыла.

Хорлаганла бла призёрла майдалла эм сылы саугыла бла белгиленгендиле.

КЪАСЫМЛАНЫ Аминат.

АУУР АТЛЕТИКА

Ара шахарны спортчуларыны санында – биринчи

Москвада 18 жыллары толмаган спортчулары араларында ауур атлетикадан ара шахарны биринчилиги болганды. Алагыа Эльбрус райондан онбешыллык Богъатырланы Таулан да кыатышханды. Ол, ауурлуклары 81 килограммга дери болганын араларында эрише, биринчи жерге чыккыганды.

Жаш гёжеф андан тамата спортчула бла демлешгенди эмда сермеп 112 килограмм, тюртюп да 140 килограмм кетюргенди. Алай бла Европаны кеп болмай бардырылган биринчилигинде доммак майдал алган жаш керюмдосюн 13 килограммга игилендиргенди эмда энчи рекорд тохташдырганды.

Таулан Эльбрус районну Олимпиадалы резерври спорт школуна жюрюйдю, аны тренер Муаед Шаов юйретеди.

Анатолий ТЕМИРОВ.